

JÁN KRSTITEĽ – PRÍPRAVA CESTY JEŽIŠOVI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 14,1-12; Luk 1; Kol 2,8; Zj 14,6-12

ZÁKLADNÝ VERŠ

Amen, hovorím vám: Medzi narodenými zo ženy nepovstal nikto väčší ako Ján Krstiteľ. Ale aj ten najmenší v nebeskom kráľovstve je väčší ako on. (Mat 11,11)

HLAVNÁ MYŠLIENKA

Ján Krstiteľ mal zvláštne Božie povolanie. K podobnej úlohe je povolaný aj Boží ľud na konci času. Čo sa môžeme naučiť od Jána Krstiteľa?

Stúpenci starého náboženstva, ktoré sa volalo mandeizmus, uctievali Jána Krstiteľa ako posledného a najväčšieho z Božích poslov – prorokov. Aj dnes sa s nimi môžeme stretnúť v Iraku a Iráne. Iróniou je, že hoci Jána uctievali, Ježiša Krista považujú za falošného proroka. Keď si uvedomíme, že zmyslom Jánovho posolstva bolo pripraviť cestu Ježišovi, zdá sa to nepochopiteľné.

Zo svojho pôsobiska neďaleko Jordánu kázal Ján posolstvo o pokání, odpustení a sociálnej spravodlivosti. Chcel, aby sa ľudia zmenou svojho života pripravili na príchod Mesiáša. Keď hovoril, vždy sa zišli veľké zástupy. Mnohí jeho slová a napomenutia brali vážne. Dokonca aj niektorí Ježišovi učeníci boli najprv učeníkmi Jána Krstiteľa.

V tejto úlohe budeme hovoriť o poslaní muža, ktorého Ježiš poctil oveľa viac než kohokoľvek iného. Pozrieme sa tiež na podobnosť medzi Jánovým a našim povolaním.

PREHLAD TÝŽDŇA

- Boh povoláva ľudí k zvláštnemu poslaniu ešte pred ich narodením.
- Na službu Bohu je potrebná duchovná príprava.
- Spoločné črty služby Eliáša, Jána Krstiteľa a Božieho ľudu v poslednej dobe.
- Muž, ktorý mal odvahu nazvať hriech pravým menom.
- Pokánie – nie len slová, ale konkrétne činy.

ZVLÁŠTNE POVOLANIE

V Biblii je niekoľko zmienok o ľuďoch, ktorých si Boh si vyvolil ešte pred ich narodením. Ján Krstiteľ patrí medzi nich – spolu so Samuelom, Samsonom či samotným Ježišom. Niekoľko storočí pred Jánovým narodením prorok Izaiáš niesol posolstvo, že bude zníť hlas volajúci na púšti... (Iz 40,3-5; Luk 3,4-6) Jánov otec Zachariáš tiež predpovedal, že jeho syn pripraví cestu Pánovi. (Luk 1,76)

? Zbežne si prečítaj Luk 1, kde je napísané proroctvo o povolání a poslaní Jána Krstiteľa. Čo mal podľa predpovede Ján urobiť? Porovnaj predpovede s tým, čo o Jánovi vieme. Do akej miery sa naplnili?

? Napriek všetkému (alebo práve pre to), čo Ján urobil, zomrel potupnou smrťou. (Mat 14,1-12) Ako zosúladiť jeho smrť s tým, čo o ňom bolo predpovedané?

Povolanie a úloha Jána Krstiteľa spôsobili, že jeho životná cesta bola tvrdá a ťažká. Napokon zomrel potupnou smrťou – podobne ako o niekoľko rokov jeho bratranec Ježiš. Napriek skúškam, utrpeniu a nepochopeniu zostal verný úlohe, ktorú mu Boh zveril. Ján je príkladom utrpenia, s ktorým sa môže stretnúť každý z nás.

Na základe povrchných meradiel by sme Jána Krstiteľa nehodnotili ako úspešného človeka. Stačí sa pozrieť na jeho asketický život v púšti, väzenie, smrť. Čo by nám to malo povedať o rozdiely medzi Božími ideálmi a ideálmi tohto sveta?

? Podľa čoho posudzujeme „úspech“? V čom ho vnímaš ľudskými očami? Čo je „úspech“ z Božieho pohľadu?

- Ľudia povolání pre zvláštne poslanie ešte pred narodením.
- Mimoriadne povolanie a poslanie nechráni pred mimoriadnymi skúškami a utrpením.
- Podľa čoho máme hodnotiť úspešnosť misie alebo služby?

PRÍPRAVA PRIPRAVOVATEĽA

Skôr ako sa Ján Krstiteľ narodil, Boh o jeho živote a diele predpovedal veľa detailov. Z toho vyplýva ťažká otázka: Bol Ján predurčený konať tieto veci, lebo to Boh predpovedal? Mal Ján nejakú inú možnosť než konať podľa Božej predpovede? Aj keď otázka Božieho predzvedenia a našej slobodnej vôle je pre teológov a filozofov už stáročia určitou výzvou, v jednom si môžeme byť istí: Ján potreboval zvláštnu prípravu na dielo, ktoré mal vykonať.

? Akú prípravu Ján potreboval? (Luk 1,80) Ktoré princípy tu nachádzame? Ako môžu posilniť aj náš duchovný život?

V Luk 1,15 je napísané, že Ján bude plný Svätého Ducha „už v matkinom lone“. Napriek tomuto zvláštnemu zaslúbeniu sa potreboval pripraviť v drsných podmienkach púšte. V Biblii je niekoľko zmienok o tom, že púšť alebo pustatina sa stala miestom pre duchovnú prípravu a rast. Čítame, že práve tu „zaznelo Božie slovo Jánovi“. (Luk 3,2) Ján sa stal mužom modlitby a neskôr učil svojich učeníkov, ako sa majú modliť a postiť. (Luk 11,1; Mar 2,18) Uvedomoval si dôležitosť duchovného spojenia s nebom.

Duchovná moc, ktorú Ján čerpal od Boha, mu umožňovala mocne zvestovať posolstvo. On bol ten hlas, ktorý volal na púšti. V pôvodnom gréckom texte existuje súvislosť medzi slovom, ktoré označuje krik, volanie (boe) a označením vola alebo kravy (bous). Symbolicky sa tým zvýrazňuje hlasitosť, intenzita, s akou Ján posolstvo zvestoval. Ako Ježiš neskôr naznačil, nikto nešiel za Jánom preto, že bol slaboch – nejaká „trstina zmietaná vetrom“. (Mat 11,7) Naopak, šli počúvať muža, ktorý mocne a presvedčivo hovoril pravdu.

? Aký je tvoj duchovný život? Ako často sa modlíš? Ako často študuješ Bibliu? Do akej miery sa zaoberáš svetskými vecami? Aké zmeny potrebuješ urobiť? Uznávaš, že potrebuješ stráviť nejaký čas na púšti?

- Príprava v náročných podmienkach mení povahu.
- Čas strávený osamote môže pomôcť v duchovnom raste.
- Ako súvisí osobné presvedčenie s presvedčivosťou pri hlásaní posolstva?

DUCH ELIÁŠOV

Keď sa anjel zjavil Zachariášovi, slová Malachiášovho proroctva vztiahol priamo na Jána. (Luk 1,17) Potvrdil to aj sám Ježiš: „A ak to chcete prijať: On je Eliáš, ktorý má prísť.“ (Mat 11,14; 17,11-13)

Eliáš patrí medzi popredných prorokov Starej zmluvy. Kráľa Achaba i celý izraelský ľud – ktorý upadol do modlárstva a odpadnutia – vyzval, aby sa vrátili k Bohu a zmenili svoj život. Skúška na vrchu Karmel, kde stál osamotený na strane živého Boha proti pohan-ským prorokom, je jedným z rozhodujúcich momentov celej Biblie.

„Eliášovo poslanstvo“ je výraz, ktorý má pre nás hlboký význam. Ellen G. Whiteová dáva do súvisu poslanie Eliáša, Jána Krstiteľa a Božieho ľudu posledných dní. „Eliášovo poslanstvo“ vystihuje ako „prípravu na stretnutie s tvojím Bohom“. (4BC 1184)

Eliáš	Ján Krstiteľ	Boží ľud posledných dní
Povoláný urobiť reformu v Izraeli a vyzvať ľud, aby poslúchal Božie zákony. Kráľovi Achabovi odovzdal poslanstvo o súde a ľudu dal príležitosť kajať sa.	Kázal pokánie a princípy nebeského kráľovstva. Náboženským predstaviteľom a ľudu priniesol poslanstvo o súde. Pripravoval ľud na Ježišov prvý príchod.	Reformátori, ktorí zvestujú ospravedlnenie z viery a vyzývajú ľudí uctievať Boha, kajať sa a poslúchať Božie prikázania. Ich poslanstvo znie: „Prišla hodina jeho súdu.“ (Zj 14,7) Pripravujú ľudí na Ježišov druhý príchod.

Apoštol Ján píše o troch anjeloch, ktorí mali na konci času svetu zvestovať zvláštne poslanstvá. (Zj 14,6-12) V týchto poslanstvách je zahrnutá výzva uctievať (klaňať sa) Pána Boha (pretože prišla hodina súdu) a zostať vernými Ježišovi. Jadrom tohto varovného poslanstva je evanjelium – dobrá správa. Ellen G. Whiteová napísala: „Niekoľkí mi písali a pýtali sa ma, či poslanstvo tretieho anjela je poslanstvo o ospravedlnení vierou. Im odpovedám: Je to naozaj poslanstvo tretieho anjela.“ (RaH 1. apríla 1890)

❓ V Zj 14,6-12 si prečítaj poslanstvo troch anjelov. Ako je v ňom vyjadrená súčasne výstraha aj nádej? Ako sa dá prostredníctvom výstrahy upozorniť ľudí na nádej?

- Eliáš, Ján Krstiteľ a Boží ľud v poslednej dobe.
- Podobné povolanie, situácia a poslanstvo, ale spoločné poslanie – príprava cesty Pánovi.
- Ako sa ja osobne stotožňujem s poslaním Eliáša, Jána Krstiteľa a Božieho ľudu poslednej doby?

ZMENA SPRÁVANIA

Posolstvo Jána Krstiteľa obsahovalo dva kľúčové prvky – pokánie a zmenu správania. Tieto dve veci spolu veľmi úzko súvisia. Grécky výraz, ktorý Ján použil pre pokánie (metanoia), charakterizuje zmenu myslenia.

Keď Ján hovorí: „Kajajte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo“ (Mat 3,2), pripomína ľuďom, že blížiac sa nebeské kráľovstvo vyžaduje úplne nový životný postoj a náhľad. Aby Ján pripravil ľudí na Ježišov príchod, aby pripravil cestu pre Pána a „vyrovnal mu chodníky“ (v. 3), vyzýval ľudí na zmenu ich pohľadu na svet a na zmenu spôsobu života.

❓ Čo je podstatou Jánovho posolstva v Luk 3,10-15? Čo hovoril ľuďom? Pozri tiež Jak 2,14-26.

Kľúčovým prvkom pokánia bolo vyznanie hriechov (Mat 3,6) a zmena správania podľa princípov nebeského kráľovstva. (v. 8) Nič iné nemohlo ľudí lepšie pripraviť na príchod Ježiša Krista, ktorý mal spôsobiť dovtedy nevídané oživenie.

S pokáním úzko súvisí aj krst. Lukáš hovorí, že Ján hlásal „krst pokánia na odpustenie hriechov“. (Luk 3,3) Byť umytý vodou symbolizovalo zmenu pohľadu na život, nový začiatok a odpustenie hriechov.

Aj keď Jánove ostré slová niektorých urazili, Biblia naznačuje, že za ním prišiel veľký zástup, aby ho počúval. „Vtedy prichádzali k nemu obyvatelia Jeruzalema, ba celého Judska a celého okolia Jordánu.“ (Mat 3,5) Oni nielen prišli a počúvali ho, ale vyznávali tiež svoje hriechy a nechali sa pokrstiť. (v. 6)

❓ Veríš v Boha, veríš v Ježiša, veríš, že zomrel za tvoje hriechy a že si spasený jedine vďaka jeho spravodlivosti, ktorú si vierou prijal? Riadiš sa podľa princípov spravodlivosti, ako ich vyjadril Ján Krstiteľ? Ako sa tvoja viera a osobné presvedčenie prejavujú v tvojom živote?

- Podstata Jánovho posolstva – metanoia – zmena myslenia.
- Zmena myslenia a jej praktické dôsledky pre každodenný život.
- Používanie ostrých slov pri výzve k pokániu.

DÔLEŽITÁ LEKCIA OD JÁNA

- ?** Čo ti hovorí verš Kol 2,8 o tradíciách a kultúre, v ktorých žiješ?
Na čo si musíš dávať pozor?

Biblia veľa hovorí o zvykoch a tradíciách, no nie vždy pozitívne. Pri jednej príležitosti sa farizeji a učitelia zákona spýtali Ježiša, prečo jeho učenici porušujú podanie starších a nevykonávajú obradné umývanie rúk pred jedlom. (Mat 15,2) Táto tradícia bola založená na predpisoch a nariadeniach, ktoré ustanovili rabíni, nie Písmo.

- ?** Ako Ježiš vystihuje dôvod, prečo tradícia môže zničiť vieru? Mat 15,3;
Mar 7,13

Podstatnou časťou činnosti Jána Krstiteľa bola konfrontácia s tradíciou. Viedol ľudí k Božiemu zjavenému slovu. „Vďaka čomu bol Ján Krstiteľ taký významný? Neuznával množstvo tradícií, ktoré ďalej odovzdávali učitelia židovského národa a prijímal múdrosť, ktorá pochádzala zhora.“ (CC 276)

Ján Krstiteľ nebol spútaný tradíciami ani zaužívanými formami vystupovania. Hovoril proti hriechu vo všetkých jeho formách, od cudzoložstva až po sociálnu nespravodlivosť. Keď je Božie poslanstvo predstavené jasným a jednoznačným spôsobom, ľudia reagujú rôzne. Niektorí Jána Krstiteľa obviňovali z posadnutosti démonom. (Mat 11,18) To isté sa stalo aj Ježišovi. (Ján 7,20)

- ?** Je tradícia vždy zlá? Prečo áno, alebo nie? Ako si môžeme niektoré zvyky ponechať a napriek tomu zostať verní Bohu?

- Muž, ktorý sa nebál nazvať hriech pravým menom.
- Otvorená kritika formalizmu a ľudských tradícií.
- Kedy je tradícia dobrá a kedy bráni šíreniu pravdy?

ODPORÚČANÉ ŠTÚDIUM

V knihe *Túžba vekov* si prečítaj kapitolu Hlas na púšti. (TV 56-64; DA 97-108)

„Boh viedol Jána Krstiteľa na púšť, aby ho ochránil pred vplyvom kňazov a rabínov a mohol ho pripraviť pre zvláštne poslanie. Jeho krajne sebazapieravá životospráva a odlúčenosť nemali byť návodom, ako by mali všetci žiť. Sám Ján nevedel svojich poslucháčov k tomu, aby opustili svoje predošlé povinnosti. Vyzýval ich k pokániu a k vernosti Bohu v tom, k čomu ich Boh povolal.“ (TV 95.96; DA 150)

„V čase pred druhým príchodom Ježiša Krista na nebeských oblakoch sa bude konať dielo, ktoré konal Ján. Boh povoláva mužov, ktorí pripravia ľudí, aby obstáli v Pánov veľký deň. Posolstvo, ktoré bolo hlásané pred Ježišovým verejným pôsobením, znelo: Kajajte sa, colníci a hriešnici! Kajajte sa, farizeji a sadukaji! Kajajte sa, pretože nebeské kráľovstvo je blízko! Ako ľud, ktorý verí v Kristov skorý návrat, máme niesť posolstvo: Priprav sa na stretnutie so svojím Bohom! (Ám 4,12)“ (GW 55)

NÁMETY NA UVAŽOVANIE

1. Aké nebezpečenstvo hrozí, ak sa budeme riadiť tradíciami? Môže, naopak, tradícia pomôcť nášmu duchovnému životu? Ak áno, aká? Uvažujte o tradíciách v našej spoločnosti. Ktoré z nich viere napomáhajú? Ktoré sú v rozpore s ňou? Ako ich rozoznať? Ako môžeme pomôcť tým, ktorí sa nevedia vzdať tradícií, ktoré oslabujú ich kresťanský život?
2. Akú skúsenosť „na púšti“ si prežil ty? Čo by sa z tvojej skúsenosti mohli naučiť ľudia, ktorí možno prežívajú niečo podobné?
3. Zopakuj si paralely medzi Jánovým a naším poslaním. Ako sa nám darí plniť ho? Čo by sme mohli robiť lepšie? Ako by sme mohli ako jednotlivci a ako zbor pomôcť naplniť toto dôležité poslanie?

ZHRNUTIE

Ján Krstiteľ bol povolaný splniť dôležitú úlohu – pripraviť cestu Ježišovi. Jeho poslanie sa v mnohom podobá poslaniu Božieho ľudu, ktorý má na konci času zvestovať Eliášovo prorockto, aby sa ľudia pripravili na stretnutie s Bohom.